

Taliansko

Poloha: má výhodnú geografickú polohu – ¼ hraníc sú morské hranice
- rozprestiera sa na **Apeninskom polostrove**, na severe siaha až k Alpám
- patria mu: **Sicília, Sardínia, Lipárske ostrovy, Toskánske ostrovy, Elba, Capri ...**

Rozloha: 301 277 km²   **Počet obyvateľov:** 60 miliónov – Taliani sú Románi

Hlavné mesto: **Rím** (2,7 mil. ob.)

Povrch: **Alpy, Dolomity;** na hranici s Francúzskom leží najvyšší vrch Európy, **Mont Blanc** s výškou 4 810 m n. m

- na juh od Álp sa rozprestiera úrodná **Pádska nížina**
- územím celého polostrova sa tiahnu **Apeniny** – ich pokračovaním je vysočina na Sicílii
- nachádzajú sa tu dodnes **činné sopky** – **Etna, Vezuv, Stromboli**
- v južnej časti Apeninského polostrova a na priľahlých ostrovoch bývajú časté zemetrasenia

Podnebie: väčšina územia má **subtropické podnebie** – horúce, suché letá a daždivé a mierne zimy
- Pádska nížina má chladnejšie podnebie – v zime tam bývajú dosť tuhé mrazy, často sneží, ale leto býva horúce
- v Alpách sa prejavuje vplyv nadmorskej výšky (drsné vysokohorské podnebie)

Vodstvo: najväčšou riekou je **Pád**

- **Tiber**(preteká cez Rím), ktorá trpí v lete nedostatkom vody a **Arno**
- na severe sú **jazerá ľadovcového pôvodu:** Gardské, Maggiore, Comské, Bolsenské a iné

Rastlinstvo a využitie pôdy: lesov je v Apeninách menej, boli väčšinou vyrúbané; úbočia hôr pokrývajú husté kroviny a pasienky, vhodné na chov oviec a kôz

- najúrodnejšie pôdy má Pádska nížina
- pestujú sa: **pšenica, kukurica, ryža, cukrová repa, zelenina, vinič, južné ovocie – figy, olivy, pomaranče, citróny**
- chovajú sa hlavne **ovce, kozy, hovädzí dobytok, ošípané**, dôležitý je **rybolov**

Hospodárstvo: je to najvyspelejší štát južnej Európy, vedúcim odvetvím je priemysel

nerastné suroviny: **mramor, síra, draselná soľ**; suroviny, najmä palivá, ale aj rudy dovážajú

priemysel: **strojársky** - **autá** (Fiat, Ferrari, Alfa Romeo); **motocykle** (Ducati, Aprilia); **vlaký; lode;**
poľnohospodárske a priemyselné stroje

elektrotechnika – zn. Zanussi, Olivetti

chemický – petrochémia v prístavoch

hutnícky – železo, hliník

potravinársky – cestoviny, víno, olivový olej, syry

textilný, obuvnícky

- rozmiestnenie priemyslu je nerovnomerné – najvýznamnejšia priemyselná oblasť je na severe, južná časť Talianska je chudobnejšia, menej rozvinutá

strediská: **Miláno** – označuje sa aj ako mesto módy

Turín – autá Fiat

Janov – najväčší prístav, sú tam lodenice

Terst – významný prístav

Benátky – mesto rozkladajúce sa na vyše 100 ostrovoch, jedno z najnavštevovanejších miest; namiesto ulíc vodné kanály a typickým dopravným prostriedkom sú loďky – gondoly; každoročne sa tu koná karneval s typickými pestrofarebnými maskami

Florencia

Rím – mnoho historických pamiatok, napr. amfiteáter Koloseum; v jeho západnej časti leží najmenší štát sveta **Vatikán** – stredisko katolíckej cirkvi a pápeža; stavebné

a umelecké pamiatky, napr. chrám a námestie sv. Petra, Sixtínska kaplnka
Neapol – v okolí mesta sú pozostatky starovekých Pompejí, ktoré zničila sopka Vezev
Bologna
Verona – z tohto mesta pochádzal najznámejší milenecký pár – Rómeo a Júlia
Pisa – šikmá veža
Parma
Palermo, Catania – na Sicílii

Cestovný ruch: Taliansko je jednou z najnavštevovanejších krajín – mnoho historických, stavebných a umeleckých pamiatok, morské strediská – pláže, lyžiarske strediská v Alpách atď.

San Maríno patrí medzi mikroštáty Európy, nachádza sa v Taliansku; hlavné mesto je San Maríno.

Vatikán – najmenší štát sveta, leží v Ríme, centrálnou časťou je námestie Sv. Petra s bazilikou kde sídli hlava cirkvi - pápež.

Grécko

- je štát so starou a slávnou históriou; staroveké Grécko ovplyvnilo vývoj európskej kultúry a civilizácie

Hlavné mesto: **Atény** (4 mil. ob.)

Poloha: leží v južnej časti **Balkánskeho polostrova**, ktorá vybieha do Stredozemného mora
- pobrežie je veľmi členité; najväčší polostrov je **Peloponézsky**, na severe je polostrov **Chalkidiky**
- Grécku patrí ostrov **Kréta, Rodos, Korfu** a ďalšie ostrovy a súostrovia (je ich asi 2000) v **Iónskom a Egejskom mori**, napr. **Kyklady, Severné a Južné Sporady, Iónske ostrovy**

Povrch: - najvýznamnejšie pohoria sú: **Pindos a Olympos**

Podnebie: je prímorské **subtropické**; v horských častiach je chladnejšie a vlhkejšie

Vodstvo: rieka **Marica** a Vardar

- cestu lodiam z Egejského do Iónskeho mora skrakuje **Korintský prieplav**

Rastlinstvo a využitie pôdy: lesov je v dôsledku výrubu stromov málo, prevládajú pasienky, ornej pôdy je menej

- na nížinách sa pestujú: pšenica, kukurica, **vinič, olivy**, figy, citrusy, **tabak**

- živočíšna výroba: ovce, kozy, rybolov

Obyvateľstvo: Gréci, na severe a severovýchode Turci a Macedónci – väčšinou pravoslávne kresťanstvo

Hospodárstvo: v minulosti Grécko patrilo k najzaostalejším štátom Európy, v jeho hospodárstve prevládalo poľnohospodárstvo; dnes je priemyselno-poľnohospodárskym štátom, avšak pre zlé hospodárenie **veľmi zadlžené** a prekonáva **hospodársku krízu**

nerastné suroviny: nemá dostatok; významnejšia je ťažba **hnedeého uhlia** (3. miesto v Európe), **mramoru** a **bauxitu**; suroviny dovážajú

priemysel: **potravinársky** – **olivový olej, syry, víno, koňak, jahňacie mäso, hroziarka**
textilný
hutnícky
strojársky – **stavba lodí**
chemický

- najviac rozvinutý je juhovýchod štátu – ležia tu mestá **Atény** a **Pireus**

- na severovýchode leží obchodné a prístavné mesto **Solún (Thessaloniki)**, druhé najväčšie mesto – pochádzali z neho bratia Cyril a Metod, ktorí pre našich predkov priniesli písmo a kresťanstvo

- Grécko má **najväčšie obchodné loďstvo v Európe**

- rozvinutý je **cestovný ruch**, ktorý je zdrojom príjmov: more, príjemné podnebie, množstvo historických pamiatok , napr. Akropola v Aténach, Olympia, Sparta, Mykény, Delfy

- Grécko je jednou z kolísk európskej civilizácie; jeho starovekí učitelia sa zaslúžili o veľký pokrok vo filozofii, medicíne, matematike a astronómii; ich mestské štáty ako prvé vytvorili **demokratické formy vládnutia**; historické a kultúrne dedičstvo Grécka sa neustále prejavuje v celom modernom svete – v literatúre, umení, filozofii či politike

- grécka kuchyňa je založená na kozacine a baranine; obľúbené sú aj jedlá z rýb; olivový olej sa vyrába vo veľkom a dáva gréckym jedlám charakteristickú chuť

- vznikli tu aj **olympijské hry**